

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

E-mail mst@mst.dk cc. maesa@mst.dk

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen samt udkast til bekendtgørelse om kort over oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder (MST-12411-00365)

Miljøstyrelsen har den 12. december 2016 udsendt høringsudkast vedrørende ovennævnte bekendtgørelser.

De foreslåede ændringer af husdyrgødningsbekendtgørelsen og forslag til kortbekendtgørelse følger af de forslag til ændringer af husdyrbrugsloven, som er fremsat i lovforslag L 114 den 12. januar 2017. Formålet med bekendtgørelsesforslagene er primært at gennemføre en adskillelse af reguleringen af anlæggene fra reguleringen af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne, som er et centralt element i aftalen om fødevarer- og landbrugspakken fra december 2015 og i L 114.

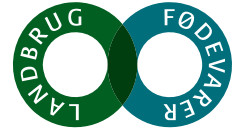
Landbrug & Fødevarer ser meget positivt på at få gennemført adskillelsen af reguleringen af anlæg og arealer, og er derfor også overordnet positive overfor de foreslåede ændringer i husdyrgødningsbekendtgørelsen og forslag til kortbekendtgørelse. Der er dog en række forhold i forslagene, som Landbrug & Fødevarer ikke finder hensigtsmæssige, og som vi vil uddybe i dette høringssvar.

Miljøstyrelsen beder i høringsbrevet om, at der for så vidt angår forslag til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen alene indsendes høringssvar vedrørende kapitel 10-13 og bilag 3. Men der er en række af bekendtgørelsens bestemmelser, udover kapitel 10-13 og bilag 3, som Landbrug & Fødevarer finder det nødvendigt at kommentere. Det skal også ses i lyset af, at L&F adskillige gange tidligere har peget på u hensigtsmæssigheder og en række konkrete bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen, som ikke er blevet tilrettet. Der er tale om krav, som skal ændres for bl.a. at få enklere regler og en mere direktivnær implementering af nitratdirektivet i Danmark, jf. blandt andet vores høringssvar vedrørende:

- MST j.nr. MST-12411-00197 af 28. maj 2014 (bl.a. regler for udbringning på frossen og snedækket jord og nedfældning vs. slangeudlægning før såning)
- MST j.nr. MST-12412-00073 af 20. oktober 2015 (bl.a. regler for overdækning af kompost og markmøddinger m.v., forbud mod udbringning af fast gødning efter 15. november, bestemmelser om afbrænding af husdyrgødning)

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsraadet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug* med *Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

- MST j.nr. MST- 12411-00322 af 10. august 2016 (bl.a. regler om lukkeperiode for fast gødning forud for vårsæd fra høst og til 20. oktober og generelt ønske om, at reguleringen bevæger sig væk fra datobestemte dyrkningskrav og detailregulering til en regulering, der i højere grad baseres på godt landmandsskab).

Der vil desuden være en lang række forhold af mere generel karakter, som er omfattet af vores kommentarer af 24. oktober 2016 til udkast til forslag om ny husdyrregulering (MST j.nr. MST-1249-00119)

Generelle kommentarer

Lovstruktur

Reglerne for anvendelse af kvælstofholdige gødninger er reguleret ifølge bekendtgørelse 1055/2016 om jordbrugets anvendelse af gødning (gødskningsbekendtgørelsen), der udarbejdes og administreres af NaturErhvervsstyrelsen, mens anvendelsen af fosfor foreslås reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der hører under Miljøstyrelsen.

Umiddelbart er der meget store overlap mellem de to reguleringer. I det nuværende forslag til husdyrgødningsbekendtgørelse er lange passager om regulering af fosfor identisk med de tilsvarende gældende regler for regulering af kvælstof, hvilket er naturligt og forenkende. Der er dog stor risiko for, at reglerne gradvis kommer til at divergere mere og mere, fordi opdateringsfrekvens og -behov vil være forskellig i NaturErhvervsstyrelsen og Miljøstyrelsen. Dermed bliver hele regelgrundlaget uigennemskueligt, og der er risiko for uklare og inkonsistente regler.

Samme synspunkt kan fremføres for reglerne for efterafgrøder, hvor der vil være et generelt efterafgrødekrav i NaturErhvervsstyrelsens plantedækkebekendtgørelse (bek. 1056/2016) og et krav om husdyrefterafgrøder i Miljøstyrelsens husdyrgødningsbekendtgørelse.

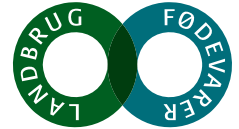
Landbrug & Fødevarer ser det som et konkret eksempel på, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt at samle reglerne for anvendelse af kvælstof og fosfor ét sted - f.eks. i en bekendtgørelse for anvendelse af gødning. Det har vi redegjort nærmere for i vores kommentarer til den nye husdyrregulering vedr. lovstruktur.

Fosforregulering

Som udgangspunkt finder Landbrug & Fødevarer ikke, at der er behov for en særskilt fosforregulering. Vi mener grundlæggende, at de fosforlofter, der følger med den foreslåede gennemførelse af nitratdirektivets harmonikrav på 170 kg N i husdyrgødning pr. ha pr. år i husdyrgødningsbekendtgørelsen, vil sikre et generelt robust beskyttelsesniveau for fosfor i Danmark. For en række produktioner som mink og visse typer fjerkræ, herunder økologisk fjerkræ, vil forslaget til fosforlofter i forhold til den nuværende regulering betyde særdeles skærpede fosforkrav, som fremsættes med meget kort tidsvarsel. Vi henviser i øvrigt til vores hørings svar vedr. ny husdyrregulering.

Inkludering af handelsgødning i fosforlofterne

De foreslåede fosforlofter på de forskellige bedriftstyper er oprindelig fastsat ud fra et "rimelighedskriterium" uden hensyntagen til handelsgødning. Især undtagelsesbrug med et betydeligt majsareal rammes relativt hårdt af, at handelsgødning efterfølgende inkluderes i

fosforloftet, da der på disse bedrifter ikke levnes plads til startgødningen til majs uden at skulle afsætte betydelige mængder husdyrgødning fra bedriften. Startgødning er afgørende for at sikre dyrkningssikkerheden af majs. Fosforloftet på undtagelsesbrug bør derfor fastsættes højere end 35 kg P.

Husdyrefterafgrøder

Vi noterer os, at der kun er fastsat krav om efterafgrøder i oplande, hvor der er beregnet et stigende dyretryk i perioden fra 2005/2006 til 2014/15, og hvor afvanding samtidig sker til nitrutfølsomme habitattyper i Natura 2000 oplande. En lang række søer er i den forbindelse udpeget som nitrutfølsomme. Vi har på det foreliggende grundlag ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt det kan være korrekt at udpege mange søer som nitrutfølsomme. Bl.a. undrer det os, at Årslev Engsø er udpeget som nitrutfølsom, da netop denne sø er anlagt med det formål at fjerne kvælstof inden vandet løber videre ud i Århus Bugt. Vi henviser til det uddybende afsnit under vores specifikke bemærkninger

Vi ønsker også at få nærmere gjort rede for, hvordan stigende husdyrtryk er beregnet. Vi kan også notere os i bilag 3, at arealet med efterafgrøder i nogle oplande går ned til 0,2 ha. Det kunne være hensigtsmæssigt at indføre en bagatelgrænse.

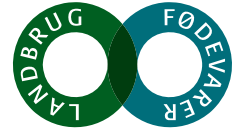
Mulighed for type 2 korrektion for fosfor ved hjemmeblanding af foder til alle husdyr og generel mulighed for at anvende analyser af egne fodermidler.

Forslaget til husdyrgødningsbekendtgørelse rummer bestemmelser om korrektion af produktion af fosfor i husdyrgødning. Der henvises til korrektionsformlerne i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2. Ved blanding af foder af egen avl eller anvendelse af indkøbt foder uden deklareret indhold af fosfor til svin og kvæg, fastsættes der regler om, at beregningen af foderets indhold af fosfor skal ske på baggrund af standardværdierne i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 4 og 5. Egne værdier kan dog anvendes for kvæg på visse betingelser.

De foreslåede regler for korrektion og beregning af fosfor i hjemmeblandet foder mm. er helt parallelle med de nuværende regler i gødskningsbekendtgørelsen om korrektion og beregning af protein/kvælstof i hjemmeblandet foder. Landbrug & Fødevarer ønsker, at bestemmelserne i forslaget til husdyrgødningsbekendtgørelse og gødskningsbekendtgørelse ændres så

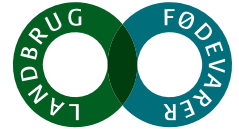
1. der generelt bliver anført standardværdier for alle typer husdyr for fodermidlernes indhold af råprotein og totalfosfor i bilag 2 i gødskningsbekendtgørelsen, så type 2 korrektion ved hjemmehjemmeblanding af foder bliver en mulighed for alle husdyrtyper
2. der fastlægges rammer for generelt at kunne anvende egne analyser af foder ved beregning af foderets indhold af fosfor og kvælstof forud for type 2 korrektioner

Vi vil derfor opfordre Miljøstyrelsen til sammen med NaturErhvervsstyrelsen og erhvervet hurtigst muligt at få fastlagt det faglige grundlag for, at ovennævnte pkt. 1. og 2. kan gennemføres.

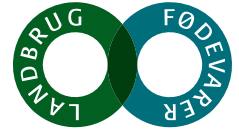

Specifikke kommentarer til udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen

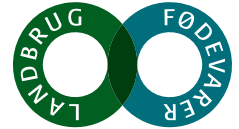
§	Kommentar
7 stk. 3	<p>Forslaget til ændring er uforståeligt og urimeligt. Der foreligger ingen miljømæssig begrundelse for at indføre et krav om, at folde til svin fra 35 kilo altid skal have en størrelse, så der er plads til mere end 15 svin i folden. Det rækker formålsbestemmelserne i de love, der udgør hjemlen til bekendtgørelsen, ikke til.</p> <p>Endvidere forekommer det uforståeligt, at husdyrbrug, der har sådanne folde, skal overholde afstandskrav til nabobeboelse. Det må være folden, der skal overholde afstandskrav.</p> <p>Grænsen for, hvornår afstandskravene er gældende, skærpes desuden voldsomt ved at fjerne den nuværende grænse på 15 dyreenheder (DE). I den nye regulering forlades dyreenhedsbegrebet, og derfor er det nødvendigt at omformulerer § 7, stk. 3. Men den nuværende grænse på 15 DE svarer f.eks. 568 slagtesvin (35-110 kg) eller 59 søer (økologiske). Med forslaget til ny § 7, stk. 3, vil bestemmelsen komme til at omfatte helt små besætninger med frilandshold af svin. Det mener vi ikke kan være hensigten, og mener derfor at forslaget til ny § 7 stk. 3 må omformuleres i dialog med branchen.</p>
7 stk. 5	"kan fraviges," skal slettes.
14	"tætssluttende og vandtæt overdækning" af kompost (enhver blanding med husdyrgødning eller afgasset bio-masse) er problematisk ift. komposteringsprocessen.
27, stk. 2, m.fl.	<p>Landbrug & Fødevarer finder det uheldigt, at formuleringerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen om forbrænding af husdyrgødning fortsat fastholder, at husdyrgødning, hvis det forbrændes, skal forbrændes på affaldsforbrændingsanlæg. Vi mener, at anvendelse af husdyrgødning som brændsel skal være en mulighed på andet end affaldsforbrændingsanlæg. Vi skal desuden henvise til, at Kommissionen allerede har fastsat regler for anvendelse fjerkrægødning som brændsel på gårdanlæg (forordning 592/2014) og at Kommissionen netop har fremsat forslag til ændring af forordning 142/2011 med det formål at åbne for en bredere anvendelse af husdyrgødning som brændsel. Det er vigtigt i den forbindelse, at Kommissionen anser husdyrgødning som et biprodukt fra husdyrproduktionen og ikke som affald. Det er derfor en ren national tolkning, at husdyrgødning anses som affald, når det forbrændes.</p>
28 stk. 6	<p>Vi ser meget positivt på, at forsuring af gylle er blevet et alternativ til nedfældning på ubevokset jord. Muligheden er især velset på lerjord, hvor køreskaderne efter nedfældning med lav arbejdsbredde er betydelig. Især på lerjord er det derfor vigtigt, at der er adgang til slangeudlægning, hvor arbejdsbredden er 3-4 gange større. Imidlertid er reglerne og administrationen for at gøre brug af muligheden alt for omfattende. Nye landsforsøg med slangeudlægning og nedfældning svinegylle viser, at udnyttelsen af svinegylle er stort set lige god, om gyllen nedfældes eller forsures før såning eller om den udbringes med slanger efter fremspiring. Bl.a. på grund af den omfattende administration og kravet om kompenserende forsuring af vintersæd vurderes det, at en stor del af især svinegyllen på</p>

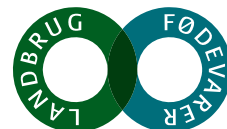
	<p>lerjord vil blive udbragt med slæbeslanger uden forsuring efter fremspiring. For at fremme muligheden for at vælge slangeudlægning af forsuret gylle før såning foreslås det at afskaffe reglen om kompenserende forsuring i vintersæd, orientering af kommunalbestyrelsen og efterfølgende opbevaring af dokumentation (§ 28, stk. 6, nr. 1-3).</p>
29, stk. 1, 3)	<p>Teksten siger, at flydende husdyrgødning må udbringes på arealer med veletableret grøngødning med gul sennep eller olieræddike forud for roer.</p> <p>I praksis bringer man den flydende husdyrgødning ud før etablering af grøngødningen. Paragraffen bør udformes således: "Forud for grøngødning med gul sennep eller olie-ræddike....."</p>
29. stk. 4	<p>Fast gødning er i dag omfattet af lukkeperiode fra 15. november til 1. februar, men udbringning af fast husdyrgødning om vinteren nedsætter risikoen for udvaskning af kvælstof. Derfor skal det være muligt at udbringe fast husdyrgødning og affaldsprodukter fra 15. november til 1. februar under den forudsætning, at det kan nedpløjes senest 6 timer efter udbringning. Ved at ændre udbringningsreglerne kan dispensationsansøgninger herfor undgås.</p>
31	<p>Paragraffen er meget vidtgående. Den betyder vel, at bedrifter, der producerer smågrise med brug af receptpligtig medicinsk zinkoxid, ikke må køre gylle ud på sandjord med et gennemsnitligt Reaktionstal på under 6,0. Hvis der ikke sættes en minimumsandel for smågrise af f.eks. den samlede kvælstofproduktion i husdyrgødning for hele ejendommen, vil store arealer i Danmark pludselig skulle kalkes op fra 5,7-5,9 til 6,0 og derudover. Det vil resultere i en stor merudgift for landmanden i form af udgifter til kalk, mangan mv.</p> <p>Derfor foreslås følgende:</p> <p>a) Der skal fastsættes en minimumsandel af smågrise ud af den samlede besætning for at gødningen fra disse det kan betragtes som smågrise-gylle, og dermed være omfattet af reglerne. Denne grænse kunne fastsættes til f.eks. 20 pct. af den samlede husdyrproduktion f.eks. baseret på kvælstof- eller fosfor.</p> <p>b) Det fastsatte krav om et reaktionstal på 6 er højt i forhold til agronomiske anbefalinger om kalkning. Kalkning af arealer på JB 1-3 ved reaktionstal på 6,0 og lige derunder, vil kunne resultere i omfattende manganmangel med udbyttetab til følge. Det er helt afgørende her at finde en praksis, som kan fungere. Et forslag kan være, at der ved et reaktionstal på 5,7-5,9 kan gives et påbud om kalkning indenfor en 3-årig periode, medmindre arealet er kalket siden sidste Rt-bestemmelse. Er reaktionstallet under 5,7 kan påbuddet være kalkning inden for en 2 årig periode. Den omtalte "klassificering som sandjord" bør erstattes af "Som er klassificeret som værende under JB 5 i det gældende digitale jordbunds-kort".</p> <p>Mht. økologiske svinebesætninger er de fleste og største placeret på sandjord og den gylle, der produceres på bedriften, vil i mange tilfælde være fra smågrise og fra søer i den begrænsede periode, hvor de er på stald ifm. løbning. Som reglerne vedr. zink er formuleret nu i forslaget det blive en væsentlig problemstilling for de økologiske svineproducenter, som de kan blive voldsomt begrænsede af.</p> <p>stk. 2. Der bør henvise til reglerne i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning.</p>

	<p>stk. 3 Se bemærkninger til § 31. Det må præciseres, at det er reaktionstallet på de marker, hvor der udbringes husdyrgødning på. Hvis de er kalket, efter der er udtaget Reaktionstal, skal det indgå i vurderingen.</p> <p>stk. 6 Dette bør udgå. Det er en unødigt komplikation uden nogen miljøeffekt. Stk. 3 og stk. 4 må dække problematikken.</p> <p>stk. 7 Det er helt unødvendigt, at driftsherren skal give nogen speciel dokumentation for at 1 og 2 er overholdt. Det kan foreslås, at der sættes et kryds i fællesskemaet for de bedrifter, der producerer smågrise.</p>
38 stk. 2	<p>Det er uklart, hvorledes det afgøres, om 2/3 af husdyrholdet er kvæg. I dag afgøres det nok i forhold til antal dyreenheder, men de vil ikke findes i fremtiden. Se formulering i § 9, stk. 2.</p>
39 stk. 1 og 3	<p>Det foreslås, at fosforloftet i handelsgødning altid følger det beregnede loft for husdyrgødning. Det vil være en forenkling, at loftet alene fastsættes ud fra produktionen af husdyrgødning, og stk. 1 vil blive lettere at forstå. På bedrifter med en lav tilførsel af husdyrgødning vil det næppe have betydning, fordi loftet for tilførsel næppe vil blive nået under nogle omstændigheder. På undtagelsesbrug med startgødning til majs vil fosforloftet blive lavere end 35 kg, hvilket medfører, at der skal afsættes endnu mere husdyrgødning. Umiddelbart er det også vanskeligt at forstå, at loftet skal være lavere ved at kombinere husdyrgødning og handelsgødning end ved at bruge husdyrgødning alene.</p> <p>Første prioritet vil være at beregne fosforloftet ud fra husdyrgødning alene jfr. ovenstående. Anden prioritet vil være en forenklet metode til at beregne fosforloftet. Det kan gøres ved at forkorte stk. 1 således: "Fosforarealkravet må ikke overstige harmoniarealet på en jordbrugsvirksomhed. Fosforarealkravet beregnes som jordbrugsvirksomhedens samlede mængde af udbragt fosfor i organisk gødning i planperioden divideret med det korrigerede fosforloft pr. hektar, jf. dog § 41." Samtidig skal der indføres et nr. 5 i § 40 med 30 kg P pr. ha i handelsgødning. Dette vil samtidig sikre, at undtagelsesbrugene får et fast fosforloft på 35 kg, fordi den fastsættes som en konstant i § 39, stk. 3 nr. 1.</p> <p>"Gennemsnitsloftet på de enkelte harmoniarealer" foreslås ændret til "Gennemsnitsloftet på harmoniarealet".</p>
40 stk. 1 og 2	<p>Det fremgår af forslaget, at fosforloftet i andre organiske gødningstyper (f.eks. spildevandsslam) er 30 kg P. I praksis får nogle bedrifter - typisk planteavlbedrifter - tilført fosfor i spildevandsslam for 3 år ad gangen på hele bedriften jfr. reglerne i Slambekendtgørelsen. Denne praksis er agronomisk og miljømæssig fuldt forsvarligt, og samtidig er det en administrativ lettelse for både formidleren af slammet, for landmanden og for tilsynsmyndigheden. Praksis umuliggøres imidlertid med forlaget i husdyrgødningsbekendtgørelse. Det bør der findes en løsning på, ved at de nuværende regler for anvendelse af affald overføres til husdyrgødningsbekendtgørelsen.</p> <p>Det er vanskeligt at læse ud fra stk. 2, om der gælder særlige regler for fastsættelse af fosforloft for brug, der udveksler husdyrgødning med et biogasfællesanlæg, men i givet fald bør disse regler præciseres, og de bør udformes, så regler-</p>

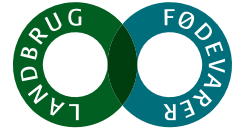

	<p>ne ikke gør det ufavorabelt at afsætte gylle til et biogasanlæg. På kvægbrug (og i særlig grad undtagelsesbrug), der afsætter kvæggylle til biogasanlæg, kan det blive vanskeligt at udnytte kvælstofloftet, fordi NP-forholdet i afgasset biomasse sandsynligvis er lavere end i kvæggylle. Dette problem bør adresseres, så eksisterende og kommende biogasfællesanlæg ikke får problemer med at modtage kvæggylle, som ellers er en attraktiv biomasse.</p> <p>Det foreslås i udkastet, at fosforloftet for biogasfællesanlæg fastsættes ud fra loftet i det foregående planår (der bør nok i øvrigt stå planperiode). I det første år efter at reglerne indføres eller i et biogasanlægs eksistens, kan det blive umuligt.</p> <p>Ved ophør foreslås i udkastet en særregel, idet loftet fastsættes ud fra forrige planperiodes fosforloft. Det forekommer unødvendigt med en sådan særregel, som blot gør fosforreglerne unødigt komplekse. I praksis er ophør relativt sjældne, og derfor er den praktiske betydning på de berørte arealer marginale på længere sigt. I en tænkt situation kan en landmand spekulere i at ophøre dagen efter planperiodens start med et relativt stort slutlager af f.eks. kvæggylle. Han modtager dernæst f.eks. 1000 kg P i minkgylle, hvorved fosforloftet for hele laget bliver kunstigt højt (f.eks. 42 kg P pr. ha). I praksis er det imidlertid uden reel betydning, for han kan aldrig komme til at udnytte det kunstigt høje loft, idet han vil ramme kvælstofloftet langt tidligere. Reglerne foreslås derfor forenklet ved at fjerne særreglen om ophør.</p>
41	<p>Det foreslås i udkastet til bekendtgørelse, at fosforloftet kan hæves alene ved dokumentation af, at fosfortallet er lavere end 4. På visse arealer er det imidlertid veldokumenteret, at fosfortallet ikke er et retvisende mål for den plantetilgængelige fosformængde i jorden, og på disse arealer vil der være behov for at øge fosfortilførslen, selv om fosfortallet er højere end 4. En ny og lovende metode til måling af jordens evne til at frigive fosfor på disse jorde er tæt på at blive kommerciel til rådighed. I bekendtgørelsen bør der gives plads til, at andre analysemetoder end fosfortallet kan anvendes.</p>
43 stk. 5, 6, 7 og 8	<p>Der henvises til, at fosforloftet skal anføres på "den skriftlige aftale". I den forbindelse går vi ud fra, der menes Skema B1 til Gødningsregnskabet.</p> <p>Vi mener, at bestemmelserne i stk. 6-7 er overflødige. Det er korrekt, at det endelige fosforloft for den overførte husdyrgødning kan ændre sig lidt, når årets endelige produktion er gjort op. Det vurderes dog, at disse forskelle er marginale. På Skema B1 er også anført kvælstofmængde, kvælstofudnyttelse og (hidtil også) antal dyreenheder. Også disse værdier kan variere marginalt, men os bekendt har der aldrig i praksis været behov for at regulere, hvor meget de må ændre sig. Vi forstår derfor, at stk. 6-7 udgår.</p> <p>Vi mener, at stk. 8 kan udgå, da det jo reelt er en gentagelse af, hvad der står i § 40, stk. 2.</p>
45 stk. 1	<p>Bestemmelsen må omfatte arealmæssigt små enheder. Det virker derfor unødvendigt restriktivt at pålægge det laveste af de anvendte fosforlofter. Bestemmelsen giver i øvrigt anledning til at stille spørgsmål om, hvad der forstås ved "jordbrugsvirksomheder". Betegnelsen er ikke defineret i § 3.</p>

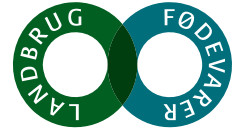

46	Krav om gødningsplanlægning er vel overflødig her, da det allerede er et krav ifølge bekendtgørelse om anvendelse af gødning?
47 stk. 2	Kan der anvendes overdragelseserklæring for fosforregnskabet?
49	udegående dyr Beregning af fosfor – er det samme model som beregning af kvælstof ifm. udegående dyr?
50 stk. 2 og 3	<p>Vedrørende type 2 korrektion for fosfor på kvægbrug, skal der anvendes tabelværdier fra bilag 2 tabel 4 i gødningsbekendtgørelsen. Både for N og for P er det yderst uhensigtsmæssigt, at de tabelværdier der er anvendes skal komme fra pågældende tabel, fordi foderplaner og foderopgørelser bliver udarbejdet med de tabelværdier der løbende gælder i foderplanlægningen som tager afsæt i NorFor fodermiddeltabellen. NorFor-fodermiddeltabellen opdateres ca. 1 gang årligt, men der vel sjældent være justeringer på fosfor og hvis der er, vil de være meget små. Det skyldes især, at der ikke findes grundlag for ændringer, da der kun laves få P-analyser når det gælder kvægfoder. Det vil dog kræve meget store ressourcer at omregne en dokumentation, hvis der er sket en marginal ændring i forhold til Tabel 4. Derfor skal der også her være mulighed for at anvende NorFor-tabelværdier som under stk. 2 1)</p> <p>Stk. 2 1) En kvægbruger vil oftest have analyse af protein på sit grovfoder, men sjældent på fosfor. I 2016 er der udført mineralanalyser på 14 % af kløvergræsanalyserne og 9 % af majsanalyserne, N er standard på alle prøver. Det er dyrt at analysere mineraler, og når det gælder P, er variationen lille. Det betyder at de fleste ligger tæt på tabelværdierne. Af den grund, skal der være mulighed for at inddrage de analyser der er udtaget på grovfoder, men bruge tabelværdier på det resterende uanset mængde eller andel af rationen. Det vil derfor adskille sig for kravene til type 2 korrektion på N. Et yderligere problem er indkøbte råvarer, som har en proteindeklaration, men ikke oplyser fosfor mængden. Derfor skal der kunne anvendes tabelværdi på råvarer.</p> <p>Stk. 3 Vedrørende råvarer gælder ovenstående. Med hensyn til krav om dateret udskrift fra NorFor med kode, er det en administrativ ting, der ikke har nogen reel værdi, fordi P-niveauerne i tabellen ændres så sjældent og så lidt, at det er uden betydning. Det vil givet være en ting mange ikke husker at få gjort, og de fleste foderkontroller og foderopgørelser er udarbejdet for at landmanden kan følge og optimere sin produktion og ikke for at kunne lave en type 2 korrektion. Derfor vil det efterfølgende ikke være muligt at anvende foderopgørelserne til type 2 korrektioner. Hvis der i enkelte tilfælde skulle opstå begrundet tvivl, så vil NorFor have en log på ændringer af tabelværdierne.</p>
51-53	§ 51-53 har fælles overskrift: "Afgasset biomasse". Reelt er det vel kun § 51, der omhandler afgasset biomasse. § 52-53 foreslås derfor en ny overskrift "Forarbejdningsanlæg".
54	§ 54 omhandler anden organisk gødning end husdyrgødning. Omfatter dette også energiafgrøder, som anvendes i biogasanlæg? Hvis ikke bør det præciseres, hvordan de skal håndteres.

55, stk. 2-4 og 56	Vi mener, at det er overflødigt at udarbejde selvstændige regler for størrelsen af slutlagre af fosfor, fordi der allerede eksisterer regler for slutlagre af kvælstof. Disse regler vil også regulere lagre af fosfor. Reglerne for slutlagre af husdyrgødning er udformet for at sikre, at en landmand ikke kan løse harmoniproblemer og overgødskningsager ved gradvist at lægge en stor mængde husdyrgødning på (et "fiktivt") lager. Det vil allerede under de eksisterende regler for regulering af kvælstof ikke kunne ske for fosfor, og det forekommer administrativt unødigt besværligt at skulle gennemføre 50 pct. testen for både kvælstof og fosfor. Vi foreslår derfor, at § 55, stk. 2-4 og § 56 udgår.
57, stk. 3	Dokumentationen må kunne findes, når virksomheden er oprettet som videresælger af kvælstofholdig handelsgødning hos NaturErhvervstyrelsen.
59, stk. 3	Udarbejder den ophørende jordbrugsvirksomhed fosforregnskab for den forløbne del af planperioden - hvor? Landbrugsindberetning.dk er først åben fra starten af oktober. Er det muligt at indberette på papir?
81 stk. 1	Det forekommer usandsynligt, at der vil kunne findes virksomheder, der ved bekendtgørelsens ikrafttræden har en tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugslovens §§ 16 a og 16 b, da disse bestemmelser først forventes sat i kraft på den samme dato.
82 stk. 1	Denne bestemmelse påstås formuleret således: "Anlæg m.v. til kødædende pelsdyr, hvorom der senest den 31. december 2016 er truffet afgørelse om lokalisering efter reglerne i bekendtgørelse om pelsdyrsfarme m.v., senest udstedt som bekendtgørelse nr. 1428 af 13. december 2006, kan etableres, udvides og ændres i overensstemmelse med afgørelsen og fortsat være placeret det samme sted, jf. dog stk. 2." Der henvises her til tidligere dialog med Carl Helman. Det skal supplerende anføres, at det er sædvanlig praksis, at tilladelser og godkendelser, der meddeles, kan udnyttes inden for den fastsatte udnyttelsesfrist uanset efterfølgende skærpede generelle regler. Den påståede formulering er i overensstemmelse hermed.
Bilag 2	Hvordan beregnes 2/3 af husdyrholdet skal være kvæg? I første afsnit skal § 31, stk. 3 ændres til § 38, stk. 2.
Bilag 3	Andet og tredje afsnit har reelt samme indhold. Det ene af disse bør slettes.

Kommentarer til bekendtgørelse om kort over oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder

I det nye kort over oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper indgår en række habitatsøer med tilløb samt våde hedehabitattyper. Der er således tale om krav til nye områder og dermed en skærpelse af kravet/forvaltningen af disse områder uden nøje klarlagt faglig baggrund.

Tilgange er ikke målrettet og integreret, der mangler synergi/koordinering med andre virkemidler herunder miljøvirkemidler og Natura 2000-planer.

Kortlægningen kan i væsentlig grad forbedres ved inddragelse af kendte gennemførte og planlagte indsatser, beskyttet natur og en bedre klarlægning af recipientens sårbarhed.

Baggrund, med udgangspunkt i enkelte eksempler:

Det er uklart hvilket fagligt grundlag, der ligger bag udvidelsen, da det ikke fremgår klart af høringsmaterialet. Der syntes at være tale om en generel vurdering af hvilke habitattyper, der kan være nitratfølsomme, kombineret med vurderingen af oplandets størrelse.

Det syntes ikke videre faglig velfunderet og heller ikke strategisk fornuftigt, at oplandet til Årslev Engsø ved denne øvelse kommer med på kortet over oplande til nitratfølsomme søer, da søen er et VMP II-område med formål om at fjerne en større kvælstofmængde fra vandet, inden det løber videre ud i Århus Bugt. Tilsvarende skepsis må udtrykkes for udpegningen af Brabrand Sø, der ligger nedstrøms Årslev Engsø, hvorfor nitratbelastningen i høj grad må være begrænset væsentlig af denitrifikationen ved Årslev Engsø.

Der stilles intet efterafgrødekrav til de to søer, hvilket skyldes, at der ikke har været stigende anvendelse af organisk gødning i oplandene. Dette kan dog forekomme ved senere opgørelser, så det bør i høj grad vurderes om det ikke vil være fagligt velbegrunderet at fjerne oplandene inden dette sker.

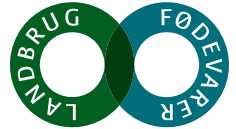
Det er ikke videre befordrende for etableringen af miljøvirkemidler, at disse senere regnes som næringsstoffølsomme.

Begge søer er registreret som habitattypen 3150 næringsrige søer, hvilket understreger, at krav til i hvert fald denne habitattype alene bør forekomme ved en konkret vurdering, hvor viden om reduktionspotentialet, miljøvirkemidler, næringsstofbalancer (N/P-forhold og risiko for algeopblomstring), og evt. arealanvendelsesanalyse i oplandet inddrages.

Næringsstofbelastningen af søerne (og bl.a. også Kallermærsk Hede og Jerup Hede) indgår ikke i trusselsvurderingerne i basisanalysen for Natura 2000-området og evt. nødvendige virkemidler for imødegåelse er således heller ikke en del af prioriteringen i handleprogrammet for frivillige virkemidler. Der bør nøje overvejes om ikke tilskud til frivillig udtagning af omdriftsarealer og lign. ville være langt mere målrettet og integreret og dermed omkostningseffektivt virkemiddel, der bør kunne mere end kompensere for efterafgrødekravet og samtidigt være i overensstemmelse med intensiverne i habitatdirektivet om gennemførelse ved frivillige indsatser.

I opland 20. Lild Strandkær, udgør egentlige omdriftsarealer under 3 ha (de største arealer er beskyttet natur med MVJ-aftale uden kvælstofkvote).

Det bør ligeledes inddrages i vurderingen af nødvendigheden af efterafgrødekravet om eksisterende og kommende aftaler om ekstensiv arealanvendelse, sammen med anmeldte, ikke i stort omfang imødegår risikoen for forøget udvaskning ved stigende an-

vendelse af husdyrgødning i oplande med en meget begrænset andel af marker, i særdeleshed omdriftsarealer.

Hvis ikke disse forhold inddrages er det en reel bekymring, at der i mange områder sker en dobbeltregulering og fastlægges et niveau for regulering, der har begrænset effekt, men videreføres ved senere revision under henvisning til, at beskyttelsesniveauet ikke må lempes.

Ønsker man at målrette reguleringen, og samtidigt fastholde samme beskyttelsesniveau, bør der tages udgangspunkt i, hvorledes det konkrete naturareal er beskyttet og hvorledes det fremadrettet mest omkostningseffektivt beskyttes bedst ud fra en integreret tilgang til virkemidlerne. Tager man i stedet udgangspunkt i, hvor mange efterafgrøder, der skal være og ikke hvor de placeres mest omkostningseffektivt eller hvilket virkemiddel, der er mest omkostningseffektivt, kan reguleringen logisk kun lede til skærpselser. Målrettet regulering skal føre til at man klarer udfordringerne bedre med en mindre indsats.

Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Henrik Bang Jensen

D 33 39 44 52

M 40 37 26 32

E hbj@lf.dk